

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

Викладач: кандидат соціологічних наук, доцент Кулик Марія Анатоліївна

Кафедра: соціології та управління, IV корпус, ауд. 309

E-mail: kuliksociology@gmail.com

Телефон: (061) 228-75-58

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти		Європейські філософські студії та креативні індустрії Бакалавр				
Статус дисципліни		Вибіркова				
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2021-2022	Рік навчання -4	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹		4	Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 12 Самостійна робота – 64	
Вид контролю	Іспит					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4870			
Консультації: особисті – середа з 12-00 до 13-00, IV к., ауд. 309, дистанційні – ZOOM за домовленістю.						

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософські засади соціальної пам'яті» є формування обізнаності майбутніх фахівців у галузі філософії щодо ключових напрямків соціогуманітарного осмислення феномену соціальної пам'яті, класичних філософських шкіл дослідження пам'яті та сучасних напрямків філософського дослідження соціальної пам'яті. Теоретичні та практичні завдання курсу покликані сформувати у слухачів курсу важливі навички аналізу актуального стану динаміки соціальної пам'яті українського суспільства, визначення та обґрунтування образів та фігур соціальної пам'яті.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- оперувати поняттями та категоріями, що складають науковий апарат класичних та сучасних філософських парадигм;
- самостійно аналізувати тексти філософських досліджень соціальної пам'яті, реферувати та опрацьовувати їх;
- застосовувати теоретичні моделі для пояснення динаміки образів соціальної пам'яті;
- аналізувати соціальні проблеми сучасного суспільства та пропонувати технології політики пам'яті.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання самостійних дослідницьких завдань розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4870>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи:

Обов'язкові види роботи:

Тестові завдання (тах 5 балів) – в кожному змістовому модулі проводиться тестування теоретичних знань слухача курсу з ключових тем модулю.

Робота у групі над розв'язанням практичного завдання, поставленого викладачем (тах 4бали) – на кожному практичному занятті.

Додаткові види роботи:

Підготовка презентацій до підпунктів плану семінарських занять(тах 5 балів) – на кожному практичному занятті.

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на екзамені (тах 20 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного (тах 10 балів) та практичного (тах 10 балів). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4870>

Індивідуальне дослідницьке завдання у вигляді доповіді з використання підготовленої презентації Power Point (тах 20 балів) виконується на підставі аналізу динаміки одного образу соціальної пам'яті (за вибором студента). Це можуть бути видатні історичні постаті, діячі, письменники, митці, образи яких в суспільній свідомості будуть мати активну динаміку змін

Вимоги до оформлення ІДЗ:

Індивідуальне завдання має бути оформлене за бажанням студента або в якості доповіді (документ Word) до 3 сторінок друкованого тексту або в форматі презентації (Power Point) до 10 слайдів.

Робота має містити такі складові:

1. Титульний аркуш із зазначенням назву курсу, ППБ, спеціальності та номеру групи студента та ППБ, посаду керівника індивідуального проекту.
2. Представлення та загальний опис біографії та здобутку історичної постаті (не більше 0,5 сторінки)
3. Визначте 2-3 етапи динаміки образу соціальної пам'яті. Окресліть часові рамки цих етапів та вкажіть на ключові події, що стали рушієм зміни. Далі дайте характеристику образу соціальної пам'яті по кожному з виділених вами етапів:
  - Узагальненість. Охарактеризувати, до якого класу об'єктів на кожному етапі відносився обраний Вами образ.
  - Цілісність. Які саме маркери дозволили у масовій свідомості співвіднести вибраного Вами діяча з певним класом об'єктів. Які візуальні та вербальні прийоми уможливили цей перехід?
  - Константність Які характеристики образу були сталими і незмінними протягом усього процесу змін образу. Які характеристики стали «опорними точками» і забезпечили його впізнаваність не дивлячись на віднесеність до різного класу об'єктів.

- = Предметність При динамічних змінах образу – яким чином відбувалося виділення фігури з фону. Що саме виступало фоном аби образ даного діяча міг стати фігурою.

Логіка отриманих Вами результатів аналізу образу може бути представлена у такій таблиці із обов'язковим додатковим описанням та обґрунтуванням:

№	Етапи динаміки образу соціальної пам'яті	Узагальненість	Цілісність	Предметність	Константність
1	XIII-XIV ст.	Святий, чудотворець, монах	Написання ікон, зарахування до лику Святих	О.Невський – захисник віри (фігура) проти всіх неправедних еретиків та атеїстів (фон)	Зовнішній вигляд: зовнішність – світле волосся, блакитні очі, невелика світла борідка
2	XVIII – епоха Петра I	Талановитий військовий, захисник ...	...	...	Одежа – військові облатунки
3	...				
4					

Використані Вами джерела у підготовці аналізу образу соціальної пам'яті мають бути наведені наприкінці роботи і на них дані в роботі посилання! Окрім наукової літератури з даної тематики, це можуть бути підручники з історії, посилання на інформаційні сайти, тощо, які дозволять Вам проаналізувати динаміку та розкрити зміни у образах соціальної пам'яті.

Критерії оцінювання відповіді на питання іспиту:

- 20-18 балів – повна змістовна відповідь на всі запитання, переконливе демонстрування теоретичних знань та практичних навичок отриманих в курсі;
- 17-15 балів – повна змістовна відповідь на дві третини запитань, наявні помилки в розумінні філософських засад соціальної пам'яті;
- 11-14 балів – неповні відповіді на всі питання, вільна орієнтація в основах філософських засад соціальної пам'яті;
- 10-13 балів – неповні відповіді на третину питання, обмежена орієнтація в основах філософських засад соціальної пам'яті;
- 6-9 балів – часткові відповіді на питання, висвітлення базових понять філософських засад соціальної пам'яті;
- 1-5 балів – короткі поверхові відповіді на окремі питання, нечіткі та помилкові визначення філософських засад соціальної пам'яті.

Критерії оцінювання індивідуального завдання:

- 20-18 балів – підготовлена презентація та доповідь розкривають всю послідовність динаміки образу соціальної пам'яті, характеристики образу пам'яті визначені вірно та повно;
- 17-15 балів – підготовлена робота та доповідь демонструють високий рівень знань аналізу образів соціальної пам'яті, а також достатнє розуміння їх характеристик;
- 11-14 балів – підготовлена робота та доповідь демонструє середній рівень знань написання творчих робіт, логічна послідовність викладення матеріалу деколи порушується;

10-13 балів – підготовлена робота неповно розкриває розуміння динаміки образу соціальної пам'яті;

6-9 балів – підготовлена робота носить незавершений характер, логічна послідовність викладу матеріалу є нечіткою;

1-5 балів – підготовлений матеріал має фрагментарний характер, відтворюються окремі елементи творчої роботи за вказаною тематикою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Відповіді на семінарському занятті.	Тиждень 2	5%
	Тестування у системі moodle		4%
	Практичне завдання – «Типи соціальної пам'яті»	Тиждень 4	6%
Змістовий модуль 2	Відповіді на семінарському занятті.	Тиждень 6	5%
	Тестування у системі moodle		4%
	Практичне завдання – «Соціальна пам'ять моєї родини»	Тиждень 8	6%
Змістовий модуль 3	Відповіді на семінарському занятті.	Тиждень 10	5%
	Тестування у системі moodle		4%
	Практичне завдання – «Місця пам'яті мого міста»	Тиждень 12	6%
Змістовий модуль 4	Відповіді на семінарському занятті.	Тиждень 14	5%
	Тестування у системі moodle		4%
	Практичне завдання – «Образ Друга» у політиці пам'яті»		6%
Підсумковий контроль (max 40%)			
Іспит		Сесія	20%
Захист індивідуального дослідницького завдання: Аналіз образу соціальної пам'яті.			20%
Разом			100%

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1	Дослідження пам'яті в філософії Античності та Середньовіччя.	Тест у системі moodle	4
Тиждень 2 Семинар 1	Історія дослідження пам'яті в добу філософії Нового часу.	Відповіді на семінарських заняттях	5
Тиждень 3 Семинар 2	Дослідження соціальної пам'яті представників французької інтуїтивної філософії.	Практичне завдання «Типи соціальної пам'яті»	6
Змістовий модуль 2			
Тиждень 4 Лекція 2	Соціальна пам'ять, історична пам'ять та історія	Практичне завдання «Соціальна пам'ять моєї родини»	6
Тиждень 5 Лекція 3	Культурна пам'ять	Тест у системі moodle	4
Тиждень 6 Семинар 3	Модуси соціальної пам'яті	Відповіді на семінарських заняттях	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 7 Лекція 4	Структура соціальної пам'яті.	Тест у системі moodle	4
Тиждень 8 Семинар 4	Динаміка соціальної пам'яті	Відповіді на семінарських заняттях	5
Тиждень 9 Семинар 5	«Місця пам'яті» у підтриманні образів соціальної пам'яті	Практичне завдання «Місця пам'яті» мого міста	6
Змістовий модуль 4			
Тиждень 10 Семинар 6	Соціальний простір та соціальний час	Відповіді на семінарських заняттях	5
Тиждень 11 Лекція 5	Дослідження образу соціальної пам'яті в соціогуманітарному знанні	Практичне завдання «Образ Друга» у політиці пам'яті	6
Тиждень 12 Лекція 6	Фігури та образи соціальної пам'яті	Тест у системі moodle	4
	Підсумковий контроль (теоретичний і практичний)	Тестування за змістовими модулями. Підсумковий контроль на платформі Moodle	20
		Індивідуальне	20

		дослідницьке завдання: аналіз образу соціальної пам'яті	
--	--	--	--

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Рижак Л. Філософія : підручник для студ. вищ. навч. закл. затв. МОН МСУ. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 650 с.
2. Александрова О. С. Філософія : навчально-методичний посібник для студентів факультету соціології та управління. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 107 с.
3. Ассман Я. Культурная память: письмо, память о прошлом и политическая идентичность в высоких культурах древности. Москва: Яз. слав. культуры, 2004. 363 с.
4. Коннертон П. Як суспільства пам'ятають. Київ: Нікацентр, 2004. 184 с.
5. Нора П. Франция – память. Санкт-Петербург, 1999. 325с.
6. Brockmeier J. Beyond the Archive: Memory, Narrative, and the Autobiographical Process. Oxford: Oxford University Press, 2015. 424p.
7. Candau J. Anthropologie de la mémoire. Paris: Armand Colin, 2005. 198 p.
8. Halbwachs M. La mémoire collective: Ouvrage posthume publié Paris : Presses Universitaires de France, 1950. 170 p.
9. Olick J., Vinitzky-Seroussi V., Levy D. The Collective Memory Reader. Oxford: University Press, 2011. 497p.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. World Values Survey : 1981-2020 URL:<http://www.worldvaluessurvey.org>.
3. Frise, Matthew J., 2015, Epistemology of Memory, in J. Fieser & B. Dowden (eds.), *Internet Encyclopedia of Philosophy*. URL:<https://iep.utm.edu/epis-mem/>
4. «Українське суспільство: моніторинг соціальних змін». URL:<https://i-soc.com.ua/ua/edition/ukrainske-suspilstvo>.
5. «Соціальні виміри суспільства». URL:<https://i-soc.com.ua/ua/edition/socialni-vimiri-suspilstva>.
6. Науково-теоретичний альманах «Грані» URL:<https://grani.org.ua/index.php/journal>.

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять обов'язкове, оскільки проходження курсу містить виконання практичних групових та індивідуальних завдань – передбачається колективне обговорення, що надзвичайно важливо в рамках обраної вами спеціальності. Будь ласка, беріть участь у обговоренні! Вміння висловлювати свою думку максимально важливо для формування належних компетенцій в галузі креативних індустрій.

Пропуски прийнятні лише з поважної причини. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний з учасників навчального процесу зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Не допускаються письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства. Використання будь-якої інформації має бути правильно оформлене з дотриманням авторських прав. Якщо ви не впевнені у наявності плагіату, то можете перевірити себе за допомогою програмного забезпечення UniCheck, яке є в наявності у науковій бібліотеці ЗНУ. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Студент має бути впевненим користувачем програмного комплексу Moodle, який знаходиться на сайті ЗНУ. Наявність та валідність паролю є обов'язковою вимогою для початку навчання. Електронні пристрої можна використовувати лише в рамках навчальної необхідності. Під час аудиторних занять необхідно переводити свої телефони, смартфони, планшети та розумні годинники у беззвучний режим. Вони можуть відволікати вас, викладача та ваших колег. Протягом заняття варто утримуватись від надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірки електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення надсилаються через старосту та розміщуються в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Електронна пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р. (посилання на сторінку сайту ЗНУ)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yvcds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yvfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>